

vond. De synonymen zijn uitgebreid medegedeeld. Telkens worden de medicinale en andere toepassingen der genoemde planten vermeld, zoowel dergene, die als vergift voor visschen gebezigd worden als der naverwante soorten.

Voor de toxicologie is dit werk van hoog belang, omdat er vele planten in vermeld worden, die nog niet algemeen als vergiftig bekend staan. Maar natuurlijk komen er niet alle vergiftplanten in voor; alleen die, welke met het onderwerp in eenig verband staan. De vermelding ervan geschiedt steeds, zoo noodig, met eenige critische opmerkingen.

Een *aanhangsel* handelt over *Verbascum*, terwijl een afzonderlijke *Lijst der vischvergiften, in de volgorde waarin ze behandeld zijn*, een *Alphahetische index der familiën* en nog een der *genera en species* het boek voltooien.

De veel tijd en zorg vereischende arbeid is door Dr. GRESHOFF met bewonderenswaardigen ijver uitgevoerd. Hij leverde geen leerboek, maar een werk, dat dikwijls en herhaaldelijk nuttig zal blijken om het over vele vergiftplanten na te slaan. Wie studie maakt van exotische geneeskrachtige planten — een studie, die in de laatste jaren een groote vlucht heeft genomen — zal dit werk niet kunnen missen. De Schrijver noemt zijn werk een programma; die omschrijving moge juist zijn, maar het boek levert, behalve dat, veel meer wat belangwekkend is voor den pharmacoloog en den toxicoloog.

Moge deze belangrijke arbeid een nieuwe spoorslag zijn tot nader onderzoek van vele, ook der Oost-Indische planten.

Laag-Soeren, 9 Dec. 1893.

Dr. C. L. VAN DER BURG.

INGEZONDEN.

M. d. R.

Vergun mij met een enkel woord te wijzen op een berichtje, voorkomend in uw nummer van heden, pag. 132, getiteld: *influenza-bacillen*, hetwelk mij toeschijnt een eigenaardige illustratie te leveren van het gemis aan logische redeneering, dat ik juist bij onderzoekers op het gebied der bacteriologie zoo dikwijls meen aan te treffen.

BORCHARDT vindt bij het onderzoek van 50 gevallen van influenza in 35 daarvan den PFEIFFER'schen bacil. In 15 daarvan is het resultaat negatief. Te bewijzen was, gelijk bekend is, en ook uit den vorm der mededeeling blijkt, het veelvuldig voorkomen van dezen bacil bij die ziektegevallen, waarin op grond van waarnemingen van anderen aard de diagnose „influenza” mag worden gesteld. Wanneer dit bewezen is, zal omtrent het causaal-verband tusschen den bacil en de verschijnselen nog niets bewezen zijn en aan de

diagnostische beteekenis van den bacil eerst dan eenige meerdere waarschijnlijkheid zijn verleend, wanneer te gelijkertijd zijne afwezigheid bij ziekten, die tot eene andere diagnose recht geven, blijkt. Uit het vervolg der mededeeling zien wij nu, dat er onder de 35 gevallen met een positief resultaat één was, waarbij de differentiëel-diagnose tusschen ileo-typhus en influenza niet met zekerheid was te stellen. De ouderwetsche logica zou ons leeren een dergelijk geval, als voor bovenvermeld onderzoek absoluut onbruikbaar, niet in de bewijsvoering op te nemen. Niet aldus de moderne bacterioloog. Fluks wordt het: quod erat demonstrandum van zoeven tot axioma verheven; de diagnose influenza wordt gesteld op grond van het voorkomen van den bacil, en het geval doet verder in de eerste rei dienst om te bewijzen, dat men op grond van het voorkomen van den bacil de diagnose mag stellen op influenza.

„Welk eene muggenzifterij!” roept, ik ben daar zeker van M. d. R., een groot deel uwer lezers uit. „Op grond van een enkel wellicht minder juist „te pas gebracht feit eene conclusie, die op zoovele andere feiten berust, te „willen ontkennen!”

Pardon! Ik negeer noch affirmeer feiten of conclusiën; ik wijs slechts op eene fout in de methode. Was zij de eenige, die begaan werd?

In dat geval zou ik zeker ongelijk gehad hebben eenige regelen van uwe plaatsruimte voor deze opmerking te vragen.

's-Gravenhage, 27 Jan. 1894.

J. MENNO HUIZINGA.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

LONDEN. — Lijkverbranding. Het Select Committee of the House of Commons liet zich in het algemeen gunstig uit over de waarborgen, door de Cremation Society gesteld, maar stelde ten overvloede den eisch, dat daaraan de sanctie der wet zou moeten gegeven worden. Alvorens tot de crematie over te gaan eischt de Society twee doodcertificaten, waarvan het eene vermeldt, „that there are no circumstances connected with the dead „which could make exhumation of the body hereafter necessary”. Wordt dit certificaat niet verschaft, of verklaren de bloedverwanten (relatives) zich tegen de crematie, zoo wordt zij door de Society geweigerd. Mocht eventueel de crematie reeds geschied zijn, zoo kunnen bij het rijzen van twijfel of bezwaar, gedeelten van lever, nieren en maag teruggehouden en op liquor bewaard worden. In die voorwaarden meende het Committee voldoende waarborgen tegen „poison, violence or criminal neglect” te vinden.

— **The Andrew Clark wing.** Op een meeting, onder het praesidium van den Hertog van Cambridge gehouden, werd besloten om de nagedachtenis van Sir ANDREW CLARK te huldigen door de oprichting van een isoleergebouw bij het London Hospital, het hoofdtooneel zijner vroegere